

Univerzita Palackého v Olomouci

Právnícká fakulta

Katedra soukromého práva a civilního procesu

Posudek oponenta disertační práce

Student: JUDr. Petr Prchal

Název práce: Limity autorskoprávní ochrany

Pracoviště: Katedra soukromého práva a civilního procesu PrF UP v Olomouci

Oponent: JUDr. Pavel Tůma, Ph.D. LL.M.

I.

Výsledky práce

Student se v předložené práci zabývá tématem mezi právní ochrany nehmotných předmětů absolutním autorským právem (v užším smyslu právem autorů k jejich autorským dílům), které dělí na limity vnější a vnitřní. Za vnější limity jsou považovány pojmové znaky autorského díla a některá vybraná významná definiční omezení absolutních majetkových autorských práv. Vnitřními limity se rozumí volná užití a zákonné licence. V tomto smyslu se jedná o témata, která v mnoha směrech představují citlivá místa současného autorského práva, a to až na úrovni samotného oborového paradigmatu, jež nabývají stále většího společenského významu v důsledku trvalého technologického pokroku informační společnosti.

Student rozebírá problematiku na základě důkladné a intenzivní práce s primárními i sekundárními prameny, včetně tuzemské a zahraniční literatury, judikatury a právních předpisů. Pracuje jak s prameny historickými, tak zcela aktuálními, a to v míře a způsobem

dostačujícím vzhledem k jejich dostupnosti pro naši vědeckou veřejnost a požadavkům kladeným na daný typ kvalifikační práce. Práce stojí především na využití metody komparativní, která je uplatněna v takovém rozsahu, jež snese srovnání s nejlepšími pracemi tuzemské autorskoprávní doktríny. Její využití není samoučelné, nýbrž slouží autorovi jako základ pro kritickou analýzu problematiky a formulaci vlastních závěrů z hlediska tuzemského práva, jež sice mohou být považovány za diskusní, rozhodně však stojí na řádné argumentační opoře.

Vzhledem k autorem zvolenému širšímu tématu obsahuje práce rozbor spíše z hlediska obecně doktrinálního, přičemž většina oblastí zůstává bez podrobnějšího rozboru platné normativní úpravy či judikatury (zejména co se týče konkrétních zákonných omezení absolutních autorských práv), přičemž práce obsahuje ve své příloze pouze stručný tabulkový přehled platných zákonných omezení. Zde se však jedná o přijatelné zúžení zvoleného tématu v rámci autorovy vlastní tvůrčí úvahy vzhledem k povaze a možnostem dané kvalifikační práce. Práce tak získala především povahu diskusní studie dané problematiky, avšak při zachování dostatečné hloubky a konkrétnosti úvah pro daný typ práce.

Lze uzavřít, že práce obsahuje nesporný vědecký přínos a splňuje požadavky kladené na práce tohoto druhu a lze ji bezpochyby doporučit k obhajobě.

Ve vztahu k požadavku na publikaci výsledků disertační práce lze konstatovat, že práce byla aktuálně vydána v knižní podobě u nakladatelství Leges.

II.

Aktuálnost zpracovaného tématu

Zpracované téma lze hodnotit jako aktuální, z hlediska recentního právně politického vývoje téměř až naléhavé. Autor v práci neváhá rozvíjet řádně vědecky podloženou diskusi mj. i ve vztahu k některým vybraným (a v současnosti stále populárnějším) myšlenkovým proudům založeným na (mnohdy až svérázně) chápaném konceptu informační svobody. Autor správně poukazuje na určitý myšlenkový paradox, kdy moderní technologie umožňující stále rostoucí a dříve obtížně představitelné celosvětové možnosti licenčního přístupu k autorskoprávně chráněným statkům jsou kupodivu brány za důvod (záminka) pro omezování absolutněprávní autorské ochrany, na níž tento technologický pokrok stojí. Diskuse je věnována též konceptu bezesmluvního užívání takto jednoduše přístupných cizích duševních výtvorů na základě myšlenky subjektivních uživatelských práv. V tomto směru autor nabízí víceméně ucelenou studii obsahující též vědeckou analýzu k rozlišení skutečných a zdánlivých konkurencí dotčených lidských práv a rovněž praktický přesah do práva spotřebitelského.

III.

Struktura práce – zvolené metody zpracování a použité prameny

Práce je tematicky ucelená, soustředěná na rozbor zvolené problematiky a nastolených výzkumných hypotéz s dostatečnou hloubkou jejich rozpracování.

Výzkumné metody použité studentem, zejména metoda komparativní a analytická odpovídají zvolenému tématu a jeho zaměření. Použité prameny nejsou použity samoúčelně a slouží jako relevantní podklad pro provedenou analýzu a celkové závěry.

IV.

Jazyková a grafická úroveň

Práce je vzhledem ke stanovenému cíli vhodně strukturovaná, přehledná, bez zásadnějších formálních nedostatků. I po stránce formální tak předložená práce splňuje kritéria pro daný druh kvalifikačních prací.

V.

Připomínky k práci

Zvolené téma bylo celkově zpracováno na odpovídající úrovni a k obsahu práce nemám zásadnějších připomínek. Výjimkou v tomto směru může být pouze ne zcela vhodné použití termínu „digitální“ v některých souvislostech, které se týkají jiných technologických aspektů věci. Konkrétně např. záměna „digitální prostředí“ za „síťové“ (popř. „dálkové“) ve vztahu k problematice vyčerpání práv (str. 87), postavení termínu „digitální rozmnoženiny“ do protikladu s „hmotnými rozmnoženinami“, správně však „analogovými“ (str. 94), termín „digitálně vytvořená díla“ oproti správnějšímu „díla hmotně zachycená v digitální podobě“ (str. 94). Drobná výrazová nepřesnost pak spočívá v ne zcela důsledném rozlišení mezi reprografickým a jiným rozmnožováním pro osobní potřebu ve vztahu k výjimkám z ochrany technických prostředků ochrany (DRM) ve smyslu ve smyslu čl. 6 odst. 4 informační směrnice (str. 117), kdy Česká republika reálně vzato tuto výjimku z ochrany DRM pro osobní užití částečně využívá tím, že (dobrovolně) stanovila možnost volného reprografického užití (mimo jiné) právě za účelem rozmnožování pro osobní potřebu.

VI.

Témata k obhajobě

Při obhajobě lze doporučit diskuzi k následujícím tématům

- míra kogentnosti či dispozitivnosti jednotlivých ustanovení autorského zákona o volných užitích a zákonných licencích,
- diskuse o konceptu „oprávněného uživatele“ jako zvláštní podmínky zákonných licencí pro užití počítačových programů, včetně úvahy o souladu definice tohoto pojmu v § 66 odst. 6 AZ s ustanovením čl. 5 odst. 1 ve spojení s čl. 13 odůvodnění směrnice o ochraně počítačových programů (kodifikované znění 2009/24/ES), popř. též vliv různých typizovaných uživatelských licencí (zejm. tzv. OEM licencí) na status oprávněného uživatele a vyčerpání práva na rozšiřování.

VII.

Hodnocení práce

Práce splňuje požadavky kladené na disertační práci.

V Praze dne 15. května 2016

JUDr. Pavel Tůma, Ph.D. LL.M.